

ÚJVIDÉKI HIRLAP.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A mult év kivándorlói.

Az egyesült államok híres „Immigration Office“-ja most teszi közzé a statisztikai kimutatást a mult évi bevándorlásról. Szomorú egy statisztika. Maga Amerika is tiltakozik már a bevándorlás ellen és egyre másra hozza a törvényeket, hogy némileg korlátozhassa a beözönlést. Egy törvényben kimondta, hogy csak irni és olvasni tudók vándorolhatnak be, más törvény pedig bizonyos mennyiségű pénz felmutatását követeli a bevándorlótól. Nem sokat használt, mert a statisztika szerint évről évre nő a bevándorlók száma, egészben is, arányokban is egyes országokat tekintve. És mi vagyunk a második az arányok sorrendjében. Csak Olaszország vezet előttünk, de utána mi vagyunk az elsők. Nem sok büszkeség van a szavunkban; több a keserűség.

Itt a statisztika:

Bevándorolt összesen 1903-ban: 857.000 ember, ebből mi adtuk Amerikának 206.000-et. Ezelőtt 43 évvel 13 ember vándorolt ki. Ezt azért említjük, hogy az arány kidomborodjék. Gyönyörű haladás. Negyvenhárom év alatt 10.000% emelkedés. Ez a statisztika.

Sok év óta a tudósok, az írók a statisztikusok, a kormány és a politikusok

a kivándorlás okait keresik. Egész irodalma van már ennek a témának. Meg is találták az okait, hisz mi sem könnyebb mint azt megítélni. De azt a másik problémát t. i. hogy mint lehetne segíteni a bajon, azt már nem tudták megoldani sehogysem. A nép meg egyre nagyobb arányokban vándorol kifelé 206.000 ember ment az Egyesült Államokba. De azt nem tudni, hogy Braziliába, Kanadába, meg a többi kisebb államokba hány ember vándorolt. Azokról nem szól a statisztika, csak néha néha, ködös téli estéken érkező levelek mesélnek nyomoruságról, csalódásról, honvágyról.

A mult évben 3000 magyar iparos volt a kivándorlók között. Ez a statisztika koronája. A magyar ipar kész erejét adtuk el Amerikának. Eladta a társadalom, az a magyar társadalom, aki meguntta „a pártoljuk a honi ipart“ jelszót. Elvégre is már kopott egy kissé. Ez a 3000 iparos ember nem az utolsó volt az iparosok között. Az elsők és az utolsó nem vándorolnak ki. Az utolsóknak utiköltségek sincs. A 3000 tehát a közepes, a java, a szive a czéhnek, akik eladták kis házukat. szerszámukat és azzal indultak utnak.

A mult esztendő tele volt válságokkal. Politikai, gazdasági válságok váltották fel egymást és akinek soha sem jutott az-

előtt eszébe Amerika, azt a viszonyok, a közállapotaink tarthatatlansága kényszerítette a kivándorlásra. A mult esztendő igen bő termést nyújtott ezen a téren. Azzal mindenki tisztában van, hogy a kivándorlás pusztán a szomorú gazdasági viszonyokra vezethető vissza. Természetes tehát, hogy ezeket a gazdasági lenyűgöző bilincseket kell megoldani. Oldozgatják is már évek óta de hiába, mert a nemzetnek minden idegszála le van nyűgözve, a pénzügyi ereje szintén elforgácsolt, lenyűgözött erő, melyet nagy nemzeti akciók szabadithatnának csak fel.

A kormány munkaadással igyekszik a gátló orvosságot felfedezni. Tán használna is valamit, de az határos a lehetetlenséggel, hogy a gyarmati függés okozta depressiót ezuton orvosolják. Minekünk nincs tanácsunk. Könnyű tanácsolni, könnyű a hibákat felsorolni, olyanokat, amit a vak is lát; de nehéz egy évek óta súlyos helyzetben lévő országot a gazdasági boldogulás útjára terelni.

Az amerikai magyar lapok jellemzik legelőnkebben a kivándorlók nyomoruságát. A minap egy vasuti szerencsétlenség alkalmával 30 ember halt meg. Mind telivér amerikai. Dehogy a vasuttársaság csökkentse a bajt, a jelentést így fogalmazta: „A kisiklásnál 30 ember vesztette

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

Elkésett levelek.*

A nagy ismeretlenről be sokat beszéltek a mult század elején, be nagyon dicsőítették a Waverley, az Ivanhoe, a Lammermoori arat, a Kenilworth és megannyi kiváló regény szerzőjét. És nem lett nagyobb a dicsősége sir Scott Walternek akor sem, a mikor előkelő pozíciót foglalt el a társaságban; nem csökkent a hírneve, a mikor vagyonilag tönkrement, a nagy ismeretlen, a ki névtelenül megjelent regényeivel szerzett nevet, dicsőséges maradt mind e mai napig, halhatatlanná tette magát világszerte, a hol még van fogékonyság a szép, nemes, a lovagias iránt. A romantika nagy előharcosának emlékét pedig alig idézhette fel jobban valami, mint az a kötet, a mely most előttünk fekszik.

Magyar czime: Elkésett levelek.

És ha van kifogásunk a fordítás ellen, akkor ezt legfelfjebb a czimre nézve hangoztathatjuk, bár bajos lenne másképp találóbban, egy könyv czimezésére alkalmasabb módon visszaadni, amit a szerző eredetiben így mond: Briefe, die ihn nicht erreichten. Miklós Jenő, a fővárosi hirlapíró-gárda egy igen rokonszenves tagja, aki a fordítással igazán irodalmi munkát végezett, maga is érezte ezt, és azért — szokatlan, de helyes dolog — a magyar czim alá biggyesztette a németet is. Hadd tudják meg azonnal, hogy arról a könyvről van szó,

* Elkésett levelek. A hatvanötödik eredeti kiadásból fordította Miklós Jenő. Budapest, 1904. Szilágyi Béla kiadása.

a melynél szebbet, szívehez szölvöböt, hatásabbat évtizedek óta nem produkált a német irodalom. Hozzátehetjük azt is, hogy szenzációsabb sem igen akadt. A czim közhelyé lett, czitálják mindenütt, a hol irodalmi készütséget fel lehet tételni, parodizálják, a mi a népszerűség kitünő jele, még dramatizálásával is megpróbálkoztak.

És ki a szerző?

Maga a könyv hallgat róla. A mikor megjelent az első kiadás, nem szerepelt a könyvön a szerző, és nem szerepel a hatvanötödik kiadáson sem, a melyből a fordítás készült, de időközben a sok kutatásnak, nyomozásnak volt valami foganatja, és megírták a lapok, hogy Kinában meggyilkolt Ketteler báró egy női rokona írta az Elkésett leveleket. Meglehet, hogy úgy van, meglehet, hogy nincs. Szinte jobb szeretjük, ha az Elkésett levelek szerzője is miként annak idején Scott Walter, megmarad a nagy ismeretlennek. Mert, hogy a „nagy“ jelzőre rászolgál, arról meg fog győződni mindenki, a ki a kötetet kezébe veszi.

Ne bántsák azt a kort, a melyben még ilyen könyveket írunk. Nem vészett ki belőle jó izlés, őszinte érzés. jószág és tiszta szerelem. Klasszikus mű megszületésének vagyunk tanúi, mert nincs tulás abban az állításban, hogy azokat a leveleket, a melyek ebben a könyvben regénynyé tömörülnek, olvasni fogják mindenkor, a mig érkeke lesz az embernek az irály szépsége és nemessége, és egy érdekesítően tovahaladó esemény elmondása iránt.

A levelek írója — még a keresztnevét sem tudjuk csak annyit olvasunk ki sorából, hogy asszony — Kinában megismerkedik egy

fiatal tudóssal, és mély vonzalom keletkezik közöttük. Nem szabad. Berlinben — gyógyintézetben — él a férje. A szegény menyecske a fivére társaságában járja be a világot. Bátyja kereskedő, ő maga festészetet üz. A jó barát ösztönzésére visszatérnek Európába, és innen intézi az asszony a maga leveleit Kinába a tudóshoz, aki sárkánybirodalmának belsejében jár kutató útján. A leveleket mind Shanghai-ba küldi, majd ott leli őket a tudós. Ah, hiszen időközben az a boldogtalan elmebeteg férj megvált az élettől, az asszony felé régen nélkülözött boldogság int. És miről eddig nem mert szólni, az a benső érzélem ki-kicsillámlik a leveleiből.

De jönnek a nyugtalanító hírek Kinából. Hofer hittérítő megjelenik New-Yorkban a menyecske házában, és elmondja, hogy a boxerek mozgolódnak. És az erről szóló levelekben bámulatos plasztikával domborodnak ki előttünk a nemrég lejátszódott események rajzai, azok a végzetes zavargások, a melyek színhelye különösen Peking, és ott az angol követség épülete volt, a melyben dicső védelmi harczt folytatott az ott ostromolt európaiak. Magyar vér is folyt ebben a küzdelemben, magyar szív is megdobban annak a hatalmas küzdelemnek az emlékére. Megtudja most már az asszony, hogy a tudós azért sürgette, hogy térjenek vissza Európába, mert jól sejtette a bekövetkező veszedelmeket. Az asszony mind idegesebb és türelmetlenebb hangon írja leveleit. Egymást érik ellenmondó hírek, de a Shanghai-ba küldött levelekre nem jön válasz. Mi történt?

— Ha csak egy betűt hallanék önről!...

életét és 50 megsebesült. A halottak valamint a sebesültek is csak magyarok meg tótok voltak. A szabadság s az egyenlőség hazájában ennyi az értéked magyar kivándorló.

Uj zsidótemplom és iskola. Az ujvidéki izr. hithőzség mondhatni majdnem egyhangulag határozta el, hogy egy diszes uj templomot és külön uj iskolahelyiséget épít fiu- és leányiskola czéljára. Az építkezési költség körülbelül 360—400.000 koronára lett előirányozva. Az építkezési költségek egy részét adományozásokból akarják fedezni s e végből gyűjtést indítottak. A gyűjtés néhány nap alatt reményen felüli eredményt mutat. Adományoztak pedig: Schaffer Samu 2000, Schwarz József 1000, Schwarz Lipót 1000, Löbl Jakab 1000, Trebits János 1000, Dr. Kohn Károly 2000, Fürst J. J. 1000, Roth Vilmos 1000, Rothauser Lázár 400, Dr. Kassovitz Armin 500, Dr. Nemes Sándor 500, Fischer Bernát 500, Kron Károly 3000, Balog A. Dezső 500, Özv. Kämpfner Lina 1000, Prosznitz Matild 500, Rainer Simon 500, Kárpát Céza 300, Klein és Popper és Popper Dávid 500, Dr. Freund Ede 500, Bauer Gyula 500, Kassovitz Zsigmond 100, Landsmann Adolf 200, Ofner Mór 200, Dr. Gruby Rezső 100, Heim Lipót 300, Dr. Steinfeld József 200, Dr. Gál Ödön 500, Dr. Lustig Nándor 200, Dr. Kovács Bódog 10.000 drb. téglá és 200 kor. = 500, Dr. Bruck Benő 300, Dr. Fischer Henrik 200, Steinitz Hermann 100, idb. Löwenberger Mór 50, Schönberger Lipót 100, Heim Fülöp 300, Ernst János és családja 3000, Bröder Gyula 100, Brüll Ede 200, Dr. Leitner Benő 300, Frank Lipót 1000, Wertheim Henrik 200, Messer Salamon 200, Wolf és Trostler 500, Kohn Hermann 200, Teubner János 1000, Keleti

Ferencz 200, idb. Ofner Mihály 300, Schossberger Lajos 100, Rosenbaum Hermann 100, Dr. Mayer Oszkár 120, Weiss József 50, Kohn Mór 100, Steiner Gyula 50, Wolf Dávid 100, Fodor Sámuel 50, Friedmann Mór 50, Kellermann Fülöp 200, Dr. Kemény Samu 100, Deutsch Kálmán 75, Kassovitz Lipót és Sámuel 50, Schossberger Jakab 100, Krishaber Mór 200, Dr. Blau Antal 50, Dr. Ofner Mór 500, Weinfeld Fülöp József 300, Weinfeld Ignác 300, Dr. Klein Lipót 60, Hirschenhauser Benő 100, Königstädtler család 2000, Bruck Arnold 100, Dr. Ofner Ferencz 150, Kohn Fülöp 600, Raabstern testvérek beleszámítva a Raabstern Mór által már előbb felajánlott 500 kor. = 1000, Schwarz Teréz 200, Roth Ignác 100 idb. Böhm Ignác 50, Loschitz Miksa 100, Biró Dezső 50, Krausz Samu 50, Schwarz Vilmos 60, Kovács Sándor 20, Jelenik Vilmos 25, Brüll F. F. 50, Ofner Manó 50, Márer József 25, Janovitz László 50, Mayer Arnold 30, ifj. Ofner Mihály 100, Berger Vilmos 50, Fleischmann József 20, Stein Dávid 100, Basch Sándor 50, Heimann Károly 20, König Gábor 30, Schwarz Dávid 50 és kötelezi magát az uj templomhoz szükségelt feliratokat díjmentesen elkészíteni. Rosenblüth Samu 50, Keiner Miksa 20, Scheer Fülöp 100, Böhm Bernát 100, Löwenberg Hermann 30, Handler Salamon 25, Weinberger Mór 25, Forgács Benő 50, Schreiber Armin 50, Dr. Endrőczy Mihály 50, Schreiber Lipót 20, Fleisch Lipót 20, Bresslauer Mór 30, Kelemen Ferencz 20, Weiss Adolf 25, Basser József 50, Wollner Lipót 20, Klein Oszkár 30, Kertész Mór 10, Steinitz Lipót 30, Schatteles Fülöp 50, Freud J. 20, Kovács Balint 40, Adler Géza 30, Schenk Jakab 20, Grosz és Krausz 20, Friedman Sándor 50, Breuer Viktor 20, Bihari Lajos 20, Böhm

Joz. 20, Böhm Manó 20, Schaffer Zsigmond 20, Büchler Gyula 50, Schossberger Jakab 50, Schlanger József 20, Löwy Zsigmond 20, Huszár József 20, Krausz Mihály 50, Weinfeld Mór 40, Kassovitz Adolf 50, Frankl Dávid Ttkfalva 20, Halbrohr Ignác Ttkfalva 20 és Goldstein József 50 koronát.

Ujdonságok.

Márczius 15-ike. Amint előző számunkban megírtuk volt, nálunk is megünnepezték a nemzetnek e legnagyobb ünnepét. Az egész város zászlódiszbe öltözött. Reggel a gymnasiumi ifjuság tartotta ünnepélyét számos vendég részvétele mellett. Délben a lövölde disztermében mintegy száz terítékű bankett folyt le. E helyt az ünnepi szónok dr. Horváth Géza volt, ki lelkes szavakkal méltatta ezen nemzeti ünnep nagy jelentőségét. Rajta kívül többen felszólaltak még, de különösen kiemelkedő hatást ért el beszédjével Medvezky törvényszéki jegyző. Este a dalárda rendezte a színházban a maga ünnepélyét. Amint megírtuk, Himfy szerelmét adták sikeres előadásban. A színház zsufolásig megtelt az ünneplő közönséggel.

Öngyilkosság. Schuplocher Ferencz munkanélküli molnárszegéd tegnap délelőtt Jenőherezeg-uteza 25. sz. alatti lakásán forgópisztolyal halántékán lötte magát. Még életben szállították a kórházba, de felgyógyulásához kevés remény van. Néhány sor feljegyzést találtak nála, melyben tettének indokául azt adja elő, hogy munka nélkül állván, nagy nyomort szenved s a kerületi betegpénztár nem akarja őt segíteni, bár pontosan fizette a tagdíjakat.

Oh, ez a folytonos kételkedés, ez a vágyódás, ez a tudni vágyás, és mégis ez a rettegés a tudástól!

Kitűnik, hogy a tudós ott van az ostromoltak közt. . . Ma azt hirdetik az újságok, hogy a felszabadító csapatok utban vannak, másnap azt jelentik, hogy a segítő csapatokat visszaszorították, és végre hitelesen sürgönyzik, hogy az ostromnak vége, a nagykövetség felszabadult. Ah, hogy ujjong itt a szív, mely a sok győtről hirtől annyit szenvedett.

Az asszony, a ki a nagy veszedelem érzete közben kitúrta már szívét szerelmének, most már nem bír örömeivel.

— Végre, végre! — írja. Tehát valóban igaz? A követek első táviratait hozzák a lapok. Megmentve, igazán megmentve ismételen újból és újból. A mióta az első hírek megjelentek, azt sem tudom mit teszek, mit beszélek, nem tudom, nevetek-e vagy sírok! Hiszen szinte hihetetlen előttem, hogy az egyszer a reménységnek legyen igaza és nem a kétségbeesésnek. És szívemnek ebben az örömeiben, a mely egész az égig tör, azután remegve fél és kérdi tehát igaz ez, igaz ez, ezekben az első pillanatokban, mintha egy egészen új életet adtak volna nekem, mintha ön itt lenne közvetlen mellettem, mintha mindezt együtt éltük volna át. Hiszen az lehetetlen, hogy ilyen nagy boldogság betöltse az én egész lényemet, ön pedig mit se tudjon róla. Bizonytal tudja! Hiszen oly tisztán érzem, hogy itt van egész a közelemben, ha ezek a szegény, kiserrott szemeim nem is láthatják önt.

Telve reménységgel írja tovább:

— Nemsokára viszontlátjuk egymást! Eljön az a szép este, a melyen együtt fogunk ülni az aranyfövényes parton, elnézünk messze a tengeren, a mely a viharos napokon átküzdötte magát most a nyugalomig és a viszontlátás oly boldogsága lesz bennünk, hogy soha semmiféle nyelv még nem talált ki reá illő kifejezést, hogy majd alig mertünk lélegzeni,

hogy a másodperceket örökkévalóságokká változtatnók. Igen, így, egészen így lesz.

Aztán jönn a tragikus fordulat, a melylyel végtelen poézissel jékit ki az asszony fivérének utószava.

Melabus vége a könyvnek, a mely igazi gyönyörűséget okoz a maga szívélyességével, keresetlen, kedves humorával, bensőségével.

Az orosz-japán háboru Kelet felé irányítja figyelmünket. Ilyformán a könyvnek ebben a tekintetben is bizonyos aktualitása volna. De igazán nem szorul rá, hogy ezt a szempontot is hangsúlyozzuk. Ez a regény aktuális lesz mindig, a míg szép könyveket szívesen fognak olvasni. És irodalmunk nyereségének kell tekinteniünk, hogy magyar nyelven is megjelent.

Komor Gyula.

Azt hisszük nagyon szívesen veszik olvasóink, ha a kötet elejéből is közlünk egy kis mutatványt, egy levelet abból az időből, a mikor a regény hősnője Kinából hazatérve New-Yorkba érkezik:

Newyork, 1899 október hava.

Kedves barátom! Négy napi utazás után végre ide érkezünk fáradtan és porosan és azonnal elhajtattunk a Waldorf Astoriába. Megvártam a hotel nagy csarnokában, a míg a bátyám szobáink felől tudakozódott az igazgatóknál, a kik úgy voltak rácsuk mögött elzárva, mint a koronagyémántok, vagy a gonosztevők. A míg ottan vártam, lassankint kavardás kezdődött körülöttem, a melyet annál kevésbé érthettem, mert sem elég szépek, sem elég ijesztőnek nem tarthattam magam ahhoz, hogy embertársaim között ilyen nagy érdeklődést keltsek. De a talány csakhamar megoldódott. Az általános feltűnésnek nem én, hanem a mi kínai szolgálk, Takvan li volt a középpontja. A mint őt közönyös egykedvűséggel állott, minkét kezében egy-egy utitáskával és jóságos kerek arcán a teljes közöny kifejezésével, a

mint apró, mandula szemét úgy összehuzta, mintha érdemes se lenne ezt az egészen új világot itten megtekinteni, urak és hölgyek állottak körül, ide hittak másokat is, hogy azok is megbámulják őt és mindenféle megjegyzést megkocskáztattak rája. A keleti ember, a ki előtt pedig mindennek újnak és teljesen idegennek kellett lennie, a maga született és szerzett nyugalmával megint tultett a nyugatin. Sem esodálkozást, sem kíváncsiságot nem mutatott és csak anyit szólt:

— Ha már eléggé megbámultak, bizonynyal abbahagyják.

Ta feltűnésteltető jelenlétének közvetke-ménye az lett, hogy rögtön a legkülönbözőbb újságok riporterei jelentették be magukat nálunk. Mindanyian roppant kíváncsiak voltak Kinára, de különösen az öreg esászárnéra, a ki körül az államcsiny után valóságos legendakör keletkezett.

„Hogy hiszünk-e Kina további fennállásában? Hogy felosztják-e Kinát?”

Hogy Li-Hung-Csang tényleg orosz zsoldban van-e? Hogy a esászárné melyik nagyhatalom felé hajlik?”

Iparkodtunk minden ilyen fogas kérdés alól kivonni magunkat, a mennyiben folyton ismételtük, hogy hiszen nem diplomaták, hanem csak egyszerű magánemberek vagyunk, hanem bizony igen nehéz volt ezek elől a hivatasos kérdezősködők elől menekülnünk. Végre is Ta útján minden újabb jelentkezőnek küizentük, hogy igen fáradtak vagyunk és senkit se fogadhatunk. Akkor az ajtónkon át hallottuk, mint szorongattak keresztkérdéseikkel Ta-t. Első sorban is azt akarták tudni, hogy tetszik neki New-York, a mi mindig az amerikaiak első kérdése. Ta megint a legnagyobb nyugalmat és méltóságteljes tartózkodást tanusította, a mennyiben kifejtette, hogy ő éppen éjjel érkezett meg és még semmit sem láthatott, de úgy tetszik neki, hogy

Halálos esés az ablakból. Megrendítő szerencsétlenség történt kedden délután Popovics Tyira kereskedőnek főutezai emeleti lakásán. Az ott szolgáló szobaleány az emeleti ablakokat tisztogatta. Elég könnyelműen az ablak kiugró részére állt fel, s a gyenge ablakráma leszakadt alatta. A szerencsétlen leány egy rémes sikojjal bukott le az utcára, és oly szerencsétlenül, hogy gerincztörést szenvedvén, nyomban szörnyet halt. A szerencsétlennek neve Vörös Erzsébet, még csak 18 éves volt és zsabylai illetőségű.

Vesztett kutya garázdálkodása. Kedden reggel egy nagy fehér juhászkutya bitangolt végig a város utcáin s e közben nyolcz embert mart meg. És pedig: Fábrián János kéményseprősegédet, Maximovics Novák fuvarost, Lauermann Henrik gyümölcsárust, Rakics Dániel 8 éves iskolásgyermekeket, Vorlicsek Ferenczné napszámost, Nesics Pánta mézárast, Ripp Ádám 7 éves iskolásgyermekeket és Hornyák Luka napszámost. Végre nagy nehezen sikerült a rendőrségnek a színtén megmart Fábrián János segítségével a kutyát leitni. Félbonczolták s a veszettség minden jelét észlelték rajta. A megmart egyéneket még az napon felszállították az országos Pasteur-intézetbe.

Véres verekedés. Hétfőn este a futtakituczai Weisz-féle kávéházban Koth József masseur és Weisz János borbély együtt idogáltak. A szomszédos asztalnál pedig szintén erősen fogyasztotta a fröcsösöt Derra György honvéd-tizedes és fivére Derra Nana. Pohárcsere után szóváltás keletkezett, majd egy kis parázs tettelegesség, aminek a vége azután az lett, hogy Derra György kirántotta szuronyát s az ellenfeleket jól összeszurkálta. Kórházba szállították az elég súlyosan sérülteket.

az amerikaiak még kevés embert láthattak idegen országokból.

Ma reggel egészen korán keltem fel, kiültem az ablakba és láttam a várost felébredni. Mi a nyolczadik emeleten lakunk, lent az utcákon az emberek hangyáknak látszanak, pedig még a hotel fele magasságában sem vagyunk. A legfelső emelet felett terraszt építettek, egy ugynevezett függő kertet, a hol a forró nyári éjszakákon zenét lehet hallani, frissítő italokat lehet inni és a hűvös levegőt lehet beszívni. A város több ilyen legnagyobb épületén, a tízenyolcz, husz és még több emeletes eget kaparó házakon mindenütt ilyen mulatóhelyeket rendeztek be, azokat gyönyörűen kivilágítják, éjjel úgy tűnnek fel, mint a sötét égen egy helyben mozdulatlanul függő ballonok. Ablakunkból messzi, tágas a kilátásunk az ötödik avenue és a harminczharmadik utra, egészen az East River vizéig, a melyen még rajta fekszik az éjjeli kód. Az Astor-házat, a mely közvetlen velünk szemben áll és a melyet én évekkkel ezelőtt annyira hatalmasnak és fényesnek láttam, ma már rég túlszárnyalták a legújabb óriási építkezések. A kékes reggeli párából, mint egy új emberi faj művei emelkednek e házak elő, teli még meg sem sejtett lehetőségekkel, mint a jövődöbeliségek várai, gigászi módra, eget ostromolva és a maguk nemében szépen, mert oly tökéletesen észszerűek.

A legelső, a mihez ma hozzáfogtam, külső emberi voltom kicsinosítása volt, mert ah a nyugati civilizáció napfényében látva, ez az én kínai ruhatarom nem ép egészen: up to date. Félek, hogy az én Tientai mesteremnek munkáit, a ki az egyetlen pekingi szabó volt és kezdve a fraktól egész az álarozos ruhákig, béli ruhákat és gyermekkelengyékét, mindent készített az európaiaknak, ezentul mint régi idők reliquiáit kell majd megőrzennem.

A mint ma egy nagy szabóműhely szalon-

A temesvári szerb püspök fölszentelése. Karlóczáról jelentik, hogy Letics György dr. temesvári görög keleti szerb püspök fölszentelését márczius 27-ére tűzték ki. A fölszentelést Brankovits György patriárka a karlóczai érseki templomban fogja végezni. Bogdánovits Luczián budai és Seviés Mitrofán ujvidéki püspök a fölszentelésen részt vesznek a temesvári görög keleti szerb egyházmegyének főbb küldöttségeikkel. Letics György dr. a temesvári püspöki széket a husvétii ünnepek után foglalja el.

Kinevezés Az igazságügyminiszter Voda József ujvidéki törvényszéki díjnokot a zsabylai kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Bácscsébiek a földmívelési miniszternél. A napokban Latinovics Pál főispán és Michailovits Kornél országgyűlési képviselő vezetésével küldöttség tisztelgett Bácscséb községéből Talián Béla földmívelési miniszternél és átnyújtotta a község kérvényét, amelyben a község nagyobb területű kincstári földek megvételét kéri. A miniszter igen szívélyesen fogadta a küldöttséget s részéről hozzájárulását jelentette ki a földvételhez, ha az elé esetleg leküzdhetetlen akadályok gördülnek.

A vidéki színészet védelme. Tisza István gróf miniszterelnök, mint belügyminiszter a színészet védelme tárgyában. Különösen az állandó vagy hosszabb téli szezonnal bíró városoknak szól az a leirat, mely szerint a hatóságnak ügyelnie kellene arra, hogy a szezon tartama alatt semmiféle nyilvános előadás ne tartassék meg a városban s kívánatos lenne, hogy a társadalmi, közhasznú és jótékony egyesületek, minél kevesebb vállalkozással lennének kárára a színi idény alatt az egyes igazgatóknak. Amit a belügyminiszteri leirat kíván, annak teljesítése ezen alakban lehetetlen, mert a

jába léptem, a hol lehetetlenül karesu hölgyek az ő művésziesen fésült nyersarany hajukkal felpróbálták a legutóbbi divat mesteralkotásait és elsétálgattak előttem a hosszú tükörsorok között, önkéntelenül nevettem a fölött a szabóműhely fölött, a melyen még néhány hét előtt is voltam, jó Tientai műhelye fölött. Ez csak néhány lépésre volt az angol követéségtől, mindjárt a folyón átívelő hid mellett. Az uteza mozsara és lyukai közül a járda egy bizonyos karrikatujára menekühetett az ember, a mely néhány egymásra hányt kőből állott. Ha valaki a nyitott ajtón betekintett a szabóműhelybe, egy alacsony szobácskát látott, melynek falait teliragasztották ócska divatképekkel. Benn több kínai üldögélt és szorgosan varrogatott férfi és női ruhadarabokon. Az egyik szegletben mindig nagy rakás angol szövet hevert, a melyből az „elsőrendű”, legelőkelőbb ruhákat varrták, a melyeket a Pekingben élő európai aranyifjúság tavaszi, meg őszi löversenyeken szentelt fel.

De a hány ház annyi szokás!

Mennyire csodálkoznék Tientai, ha hallaná, hogy itt ez a sok tükrös terem, a melyen végig a szöke húr fel és alá sétálnak, egy amerikai Tientainak az üzlete.

A mint bementem a nevetem és lakásomat, az igazgatónő, az elárusító és a felpróbáló leányok a barátságos csodálkozástól halkan sikongani kezdtek.

— Hogyan, hát ön az a hölgy, a ki tegnap Pekingből ideérkezett?

— Hiszen mi mind olvastuk a reggeli lapokat.

— Ön ugy-e a Waldorffban lakik és egy kínait is hozott magával?

Most már mindnyájan engem akartak kiszolgálni és mindegyiknek volt egy kérdése Kína felől, kiváltképen az öreg császárné érdekelte őket. A többi vevő nem is létezett. De az igazgatónő, madame Blauche, egy külön

társadalmi és jótékonyági életet, mely a színház falán kívül játszódik le, megbénítani nem lehet — De egyes városokban tényleg a sok rendezés veszedelmes konkurrencziáját képezi a színháznak, mely kevés vidéki városban részesül oly állandó és biztos pártfogásban, hogy a másféle ünnepek, hangversenyek versenye annak jelentékeny kárt ne okozna.

A bácsmegeyi Kör jubileuma. A bácsmegeyi kör e hó 20-án ünnepli fennállásának tizedik évfordulóját. Ez alkalommal diszközgyűlés lesz, melyen Latinovics Pál főispán elnököl. A közgyűlést este bankett követi. Az ülés valószínűleg a budapesti új városháza dísztermében fog megtartatni.

Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni, Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 225 örlalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitünően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölemlitendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnevesebb gabonafélék dús választéka.

Táviratok továbbítása. A m. kir. posta és távirat vezérigazgatósága a következő hirdetményt teszi közzé: Hogy főleg a vasuton utazó közönség részére a távirat feladása megkönnyítessék, elrendeltem, hogy a f. é. április hó 1-étől a mozgó (kalauz) posták a távirat feladását közvetítsék. Felhívom a közönség figyelmét a következőkre: 1. A távirat megírására legcélszerűbben a zárt táviratlapot használhatják (ára 62 fillér) 10 szó díja a belföldi-, osztrák-, német-, bosnyák- és szerb forgalomban, de írhatják távirataikat közönséges papírosra is, ez utóbbi esetben az illető papírlap a szöveg felett Távirat felirással

kis mellékszalomba vezetett, és a mig felpróbáltam a kiválasztott ruhadarabokat, kérdések röpködnek össze-vissza hozzám és az utasítások mentek a szoknya- és aljvarrónókhöz.

— És igazán olyan gonosz asszony az öreg? (Miss Caroline, kérem a derekat kissé szűkebbre.)

— Mi ugy rokonszenvezzünk a szegény kis császárral!

(Miss Harriet, kérem jó szoroson a csipő körül és azután a térdtől szélesen ránczokban.)

— Igaz az, hogy egy kis szigeten fogva tartja?

(A mellnél szélesre vegye, Miss Caroline, igen szépen diszitse fel du flou toujours du flou.)

— De ugyan mit is várhatnánk egy pogány asszonytól?

(Miss Harriet szabja a kabátot jó hosszúra, az bizonyos lengeséget ad a természetnek.)

— És a császárnak háromszáz felesége van? Szűkebbre az ujjakat Miss Caroline.)

Természetesen ön látta a császárnét! Istenem milyen érdekes is lehet az! Azonban toalettről vajmi kevés a sejtelmük a Pekingi udvari hölgyeknek?

(Több bajt a ránczok vetésében miss Harriet, soignez la ligne.)

— A császárné igazán arany sárkányon ül?

(Miss Caroline, il faut avantager madame.)

De nincs is gyönyörteljesebb, mint utazni és idegen népeket látni! Természetesen őket nem szabad úgy vennünk, mint saját magunkat; hiszen csak pogányok!

(Miss Harriet, még egyszer vegyen szoroson mértéket.)

— Biztosítom róla, hogy mi önnek csak a legjobbat fogjuk szállítani. Fölötte érdeklődünk ön iránt. Még soh'se volt olyan vevőnk, a ki a kínai császárnénál vendégül lett volna.

... És így én majd a kínai császárnénak köszönhetem, ha new-yorki ruháim különösen szépen fognak sikerülni.

látandó el és azon távirat díján felül a táviratlap 2 fillér ára is frankojegyekben lerovandó. Vevény nem adatik 2. A távirat eziméből ne hiányozzék a rendeltetési hely és a menyinyiben ott távirat nincs, az utolsó táviratdohivatal neve, melyet a ezimben mindig az utolsó helyre kell írni. 3. A feladó írja rá a táviratra teljes nevét és lakezimét, mert az esetben távirata eljut rendeltetési helyére, habár nincsen is kellően bérmentesítve, de legfeljebb 40 fillér hiányozhat a díjból — Ennél nagyobb hiány esetén a távirat nem nyer továbbítást. A 40 fillérnél kisebb hiányzó díjrészt 20 fillér pótdíjjal együtt utólag a feladónak kell megfizetni. 4. A távirat díját — zárt táviratlapoknál — már lerótt 60 fillér díj betudása mellett — frankojegyek felragasztásával kell leróni. A zárt táviratlapok és frankojegyek lehetőleg előre beszerezendők, de szükség esetén azokat a mozgó (kalauz) postától is lehet vásárolni. A postaigazgatóság még a következő közleményt küldi be: Nemzetközi postai esomagforgalom (colis-postal) az ottomán postahivatalokkal. A kereskedelmi miniszter f. hó 9-én 13969-VI. sz. a. kelt rendeletével a nemzetközi postai esomagforgalmat (colis-postal) Konstantinápoly és Szaloniki kivételével, az ebben a forgalomban résztvevő összes európai és ázsiai ottomán postahivatalokra kiterjesztette. Az eme forgalomban résztvevő, ottomán postahivatalok névsorát a Posta és Táviratrendeletek Tára legközelebb megjelenő száma közli és erre nézve bármely postahivatal a közönségnek tájékoztatást nyújt. Konstantinápolyba és Szalonikibe szárazföldi uton továbbra is a Magyar kiviteli és esomagszállítási r. t. közvetítésével lehet esomagokat küldeni.

Irodalom.

A „Zenélő Magyarország” zongora- és hegedű-zeneműfolyóirat most megjelent XI-dik évfolyam 6-dik füzeté a következő szép zenemű-ujdonságokat közli: I. Dóczy József „Hej ha én a nyári égen perzselő nap lehetnék” magyar dalt. II. Tilzer H. „Vasárnap délután” dalkeringőt. III. Hetényi (Heidelberg) Albert „Marche Japonaise” Japán indulót. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a minden zené kedvelőnek kiváló fontosságú zeneműfolyóirat minden egyes füzeté, úgy hogy előfizetői az érdekesebb zeneműveket, melyek az év leforgása alatt megjelennek a havonta kétszer megjelenő füzetekben kapják.

Előfizetési ár egész évre 24 füzetre 12 kor. félévre 12 füzetre 6 korona, negyedévre 6 füzetre 3 korona.

Előfizethetni az e számmal lejárt I. évfolyamra, valamint a meginduló II. évfolyamra, s az előző évfolyamokra is a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) zeneműkiadó hivatalában Budapesten, VIII. József-körút 22/24. hol egyúttal minden nyomtatásban megjelent zenemű a legolcsóbban megszerezhető.

Közgazdaság.

A murokrépa termeléséhez. Hazánkban a murokrépa termelésével nagyban kevés helyen foglalkoznak, pedig megérdemelné, hogy jobban felkaroltassék mert eltekintve attól, hogy izletessége miatt az állatok, de különösen a lovak nagyon szeretik, már annyival is inkább figyelmet érdemel, mivel mint közbevetett növény sikeresen termelhető. Így nem ad akkora termést, mintha egymagában vetjük, de mégis egy területről két növényt szedünk le, a mi a mai gazdasági viszonyok között a mikor mindinkább a lehető legnagyobb tisztajövedelem elérésére kell törekednünk, nagyon megszívlelendő dolog. A murokrépának több félése van, a melyek egymástól többé, kevésbé különböznek, nemcsak külső alakra, hanem a termés nagyságára, száraz

anyagtartalomra, kiszedhetőségre és eltarthatóságra is Ezen szempontok kell, hogy leginkább figyelembe jöjjenek, de különösen a termést illetőleg a holdankénti szárazanyag tartalom nagysága. Az egyes fajták közül figyelmet érdemelnek a fehér zöldfejű óriás, a saalfeldi murokrépák. Hogy melyféleség termelése a legjövedelmezőbb, azt meghatározni csak termelési kísérletek által lehet, mert egyik helyen az egyik, másik helyen a másik válik be inkább a talaj és éghajlati viszonyok szerint. A murokrépa a mérsékelt éghajlatot és könnyebb mély rétegfű porhanyó talajt kedveli; ilyen termelési viszonyok között nagy terméseket ad. A vetésgömbben a szeint, helyzetetik el, a mint fő vagy mint közbevetett növényként termeltetik. Főnövényül termelve jó előveteményt képezik a hüvelyesek, kapások, évelő pillangósvirágú takarmánynövények, sőt kalászosok után is sikeresen termelhető. Általában a vetésgömbben igen könnyen elhelyezhető növény. Ha mint közbevetett növény termeltetik akkor a vetésgömbben való elhelyezése a védőnövény szerint igazodik a mely lehet len, repce, rozs, stb. A talaj megmunkálása iránt talán kevés növény fátaszt oly nagy igényeket, mint a murokrépa, mert határozottan állítható az, hogy terméshozama a talaj mélységével egyenes arányban növekedik s ezért annak őszi mely megszántása a murokrépa termelésénél első és főkövetelmény, ha azt sikeresen akarjuk termelni. Még csak a talaj tápanyagtartalma iránt formál igényeket, s ezért azt sovány földbe vetni sohasem tanácsos. A műtrágyafélék közül legjobban meghalálja a chilisátrómot mely termőképességét óriási mérvben fokozza. A kaitit is alkalmazandó káliumban szegény talajneveken. A friss istállótrágya alkalmazásával óvatosan kell eljárni s azt lehetőleg még ősz-zel alászántani, mert különben még jobban érvényre jut azon hatása, hogy a murokrépa, már az első évben magba hajtja. A murok korán már márciusban vethető. A magot csak nagyon csekélyen szabad alátakarni. Legmegfelelőbb sortávolsága 30—45 cm Apólasa 3—4 kapálásból áll, melyek közül az elsőt még a mag kikélesése előtt kell megadni s ezért igen czélszerű lesz azt zabbal vetni, mely gyorsan kikel s a sorok jól láthatók. Egyezni 20—25 cm-re szokás, hogy mikor, azt annak fejlettsége határozza meg; általában akkor, midőn a sorok már buja növekedésnek kezdenek indulni.

Szerkesztői üzenet.

W. S. Richmond. Nem közölhető. Nemesak azért, mert ilyen alkalmi cikkel már el voltunk látva, hanem azért is, mert nem üti meg mértékünket.

Kiadó laptulajdonos: **dr. Nemes Sándor.**

Szőlőbirtokosok figyelmébe

ajánlják nagy raktárunkat 5' és 6' (láb) hossza *luczfenyő*, ugyszintén *hasított* és *gömbölyű tölgyfakarokban a legjutányosabb árak mellett.*

Ernst János és Roth

fakereskedők Ujvidéken.

Dr. med.

Markovits Lázár, Ujvidék

SPECIALISTA

bel-, gyermek- és húgycső-betegségekre.

Rendel: 9—10. 3—4. 6—7-ig.

Lakik:

Rézműves-utca II. szám.

(Bemenet az udvarban balra. Régi 1—4 adó- és vámhivatal).

353. sz.
1904

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 105. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1903. évi V. 1553. számú végzése következtében Dr. Kovács Bódog ujvidéki ügyvéd által képviselt Biehn János budapesti cég javára Wulpe M. Mihály ujvidéki lakos ellen 261 k. s járuléka erejéig 1903. évi december hó 31-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 850 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: vasárúk nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1904. évi V. 227. számú végzése folytán 161 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi június hó 3-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 50 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Ujvidéken alperes üzletében leendő eszközzésére **1904. évi márczius hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidék, 1904. évi márczius hó 11-ik napján.
Basch Sándor
kir. bír. végrehajtó.

235. Imszhoz
1904.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr által az Ujvidék alatti partbiztosítás fentartására engedélyezett 2130 m² I. osztályú könyagból álló köhányas létesítésének vállalatba adása czéljából az ujvidéki m. kir. folyam-mérnöki hivatal helyiségében f. év április hó 6-án délelőtti 10 órakor zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A vonatkozó öt peccséttel lezárt és e felirattal: „Ajánlat az Ujvidék alatti partbiztosítás fentartására” ellátott borítékba helyezett, kellően bélyegzett ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ujvidéki m. kir. adóhivatalnál, vagy a budapesti IX. kerületi állami pénztárnál a m. kir. földmivelésügyi tárcza kezelésébe történt letételez igazoló pénztári elismervény is csatolandó az ujvidéki m. kir. folyam-mérnöki hivatalhoz az 1904. év április hó 6-ik napjának d. e. 1/2 10 órájáig nyújtandó be, hol a hivatalos órak alatt a többi feltételek is megtudhatók, a tervezetek betekinthetők, és az ajánlati minták, valamint a részletes feltételek beszerezhetők.

Ujvidék, 1904. év márczius hó 12-én

M. kir. folyam-mérnöki hivatal.

Szőlőbirtokosoknak, mezőgazdákknak:

Akáczfá-ból hasított szőlőkarót,
Akácza kerítési oszlopot,
Akácza komló oszlopokat.

BOGNÁROKNAK:

Akácza kerékküllöket,
Akácza gömbfát,
Akácza-ból nyersen vagy félig kidolgozott kocsirészeket a legjutányosabb árak mellett ajánlunk. Ugyanitt mindenféle fá is kaphatók.

WOLF és TROSTLER

UJVIDÉK.

Iroda: Duna-utca 7. sz.

Fatelepe: Örménytöltés mellett.